Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 109. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 12-го ЧЕРВНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JUNE 12, 1982 No. 109 VOL. LXXXIX.

ЙДЕ НАПОЛЕГЛИВА ПІДГОТОВА ДО ЮМПЗ

Адвокат Роман Гуглевич (третій зліва) та пл. сен. Володимир Слиж (перший справа) передають чеки пл.сен. Андрієві Ластовецькому (другий зліва) і Марії Соробей в присутності теж (зліва) Марти Данилюк і пл. сен. Всеволода Гнатчука.

Ню Йорк, Н. Й. (Ю.Р.). — Тому що Ювілейна Міжкрайова Пластова Зустріч починається вже за 11 тижнів, Організаційна комісія під головством пл. сен. Андрія Ластовецького працює дуже посилено.

ЮМПЗ, яка відзначить 70-ліття Пласту, відбудеться на пластовій оселі „Вовча Тропа" в днях від 14-го до 22-го серпня ц.р.

Організаційна комісія вже отримала зголошення від 970 учасників, з того понад 230 — це пластуни і пластунки з Канади, найбільші групи яких є: 45 з Вінніпегу та 105 з Торонто. Організаційна комісія рівнож має відомості, що понад 20 пластунів з Австралії прибуде на ЮМПЗ. Найбільша зголошена група є зі станиці у Філядельфії — 124 пластунів і пластунок.

Реєстрація новаків і юнацтва кінчається з днем 15-го червня. Їхні програми будуть включати прогульки, практичне пластування, спортові змагання, ватри, День Дружби тощо.

Рівнож в часі Зустрічі будуть діяти табори старшого пластунства (вже зголосилося понад 50 старших пластунів і старших пластунок виключно до табору УСП), сеніорату та Пластприяту.

Представники цих трьох частин відбули сходини в п'ятницю, 4-го червня, для обговорення програм тих таборів. Присутніми були: ст. пл. Ока Грицак і ст. пл. Р.Юзенів; пл. сен. Теодозій Крупа — комендант табору УПС; пл.сен. Ляриса Онишкевич — координатор про-

(Продовження на ст. 3)

Лідія Базарко серед визначних жінок в Огайо

Лідія Базарко

Клівленд, Огайо (В.Д.). — „Нортерн Огайо Бизнес Джорнал" за квітень 1981 року, що спеціялізується в корпоративних організаціях, помістив цікаву статтю авторства Керен Ф.Шанаган, яка є адвокатом для „Стадард Ойл оф Огайо', про визначних жінок в стейті Огайо. Серед шістьох жінок, які відіграють відповідальну ролю у великих американських фірмах і корпораціях, є українка, Лідія Базарко, дружина д-р Володимира Базарка в Клівленді.

Про неї авторка статті пише: „Більші й важніші рішення фірми Шервін-Вілліямс роблять найвищі керівники фірми, але спеціялісти такі, як Лідія Базарко, старший аналіст фірми, збирають всі дані, щоб ці рішення були правильні."

„Л.Базарко звітує прямо до віцепрезидента фірми Конвей Айві, відповідального за корпоративне плянування і розвиток. Її першим завданням є слідкувати за бизнесовими, суспільними, політичними й льокальними тенденціями, які можуть мати вплив на її фірму. Двічі в рік вона приготовляє звіти-аналізи для евентуальних операцій фірми..."

Фірма Шервін-Вілліямс є великим хемічним підприємством. Крім завдання Лідії Базарко приготовляти критичні аналізи, вона також приготовляє спеціяльні звіти на домагання екзекутивних членів фірми, що виробляють і видають стратегічні рішення. Л. Базарко, відзначена „Фай Бета Каппа", здобула ступінь маґістра хемії в Колумбійському університеті в 1964 році і протягом 13-ти років працювала в хемічному дослідчому департаменті у фірмі Шервін-Вілліямс, а також брала додаткові курси з фінансової аналізи, бизне-

(Продовження на ст. 3)

В УІА відбудеться „Гарвардський Вечір"

Ню Йорк, Н.Й.— В суботу, 12-го червня ц.р., о год. 7-ій вечора тут в Українському Інституті Америки при 2 Схід 79-та вулиця (ріг П'ятої авеню) відбудеться святочна зустріч громадянства, яку господарі цієї імпрези назвали „Гарвардським Вечором".

Імпрезу влаштовує, з приводу 25-річчя Фонду Катедр Українознавства і 25-літньої праці мгра Степана Хемича, основоположника і голови ФКУ, Громадський комітет з підтримкою Українського Інституту Америки, Українського Лікарського Товариства Північної Америки і Товариства Українських Інженерів Америки. Головою Громадського комітету є д-р Степан Ворох.

Ця зустріч подумана також, як вияв вдячности й пошанування доброчинців-жертводавців і збірщиків на цілі української науки і заохоти до дальшої підтримки українських студій в Гарварді.

Організатори заохочують українську громаду до численної участи в цій імпрезі і до моральної та матеріяльної підтримки справи української науки й ФКУ. Головним промовцем на вечірці буде проф. Ігор Шевченко. Буде також мистецька програма і виставка гарвардської україніки, коктейл і вечеря.

МОСКВА ВСЕ ЩЕ ПІДТРИМУЄ ПОЛЬСЬКИХ ЛІДЕРІВ

Москва. — Пресові агентства і кореспонденти інформують з Москви, що совєтські лідери дуже затурбовані ситуацією в Польщі і існуючим там спротивом робітництва згуртованого все ще у вільних хоч і нелеґальних робітничих спілках „Солідарність", але рівночасно вони підтримують політику Військової ради національного спасіння, головою якої, як відомо, є перший секретар Польської Об'єднаної Робітничої (комуністичної) партії і прем'єр-міністер ген. Войцех Ярузельскі.

Недавні відвідувачі у Совєтському Союзі підтверджують ці інформації, але рівночасно кажуть про наростання ворожнечі до польського народу, зокрема тієї його частини, яка підтримує профспілку „Солідарність" і дисидентський рух. Згідно з опінією західніх дипломатів Москва не плянує жадних змін у Варшаві, а деякі совєтські речники навіть переконані в тому, що прем'єр Ярузельскі, який має опінію поміркованого комуніста, незаступимий у теперішній ситуації тотальної політичної і економічної анархії, якщо не враховувати існуючого воєнного стану і залізної руки армії.

Польську проблему дуже часто обговорюють між собою комуністичні лідери при зустрічах. Останньо про цю справу розмовляли Леонід Брежнєв, генеральний секретар ЦК КПСС і голова Президії Верховної Ради СССР, і перший секретар чехо-словацької комуністичної партії Ґустав Гусак. У зв'язку з подорожами прем'єра В. Ярузельского до комуністичних країн, серед західніх дипломатів поширилась була чутка, що Москва хоче включити інші сателітні країни до розв'язки польської проблеми. Немає жадного сумніву, кажуть політичні спостерігачі, що Москва хотіла б бачити ще більш ефективний тиск режиму на противників комуністичної системи і з радістю прийняла б вістку про цілковиту „розв'язку" питання профспілкового руху.

Спостерігачі звертають увагу, що до Варшави з Москви дуже часто навідуються високі речники совєтського уряду і партійні діячі та військовики. Наприклад, від січня ц.р. Польщу відвідували: покійний вже совєтський партійний ідеолог Міхаїл Суслов, Константін Русаков, один із секретарів ЦК КПСС, і маршал Віктор Ґ. Куліков, головнокомандуючий військами Варшавського Пакту.

Польський єпископат вірить в приїзд Папи до Польщі

Варшава, Польща. — Пресове агентство Ройтерса інформує, що польський єпископат поновив запрошення для Папи Івана Павла II прибути до Польщі у серпні ц.р., коли там відбуватимуться урочистості пов'язанні із 700-річчям чудотворного образу Матері Божої з Ченстохови.

В комунікаті, виданому після нарад польських єпископів, стверджується, що не зважаючи на існуючі труднощі пов'язані з відвідинами Папи, така візита „була б ласкою Божою для польського народу і зміцнила б його духово". Польські єпископи однозгідно стверджують, що вони і цілий польський нарід здецидовано очікують візити Папи. Вони повідомляють у комунікаті, що розпічнуть в скорому часі розмови на цю тему з речниками польської влади, зокрема Військовою радою національного спасіння. Військова хунта вже раніше натякала, що не матиме нічого проти приїзду Папи. Приватно однак деякі високі речники уряду висловлювали сумнів чи якраз тепер є відповідна хвилина на відвідини Папи, побоюючись мабуть вибуху всенародних релігійно-патріотичних емоцій, які у свою чергу могли б стати спонукою до відкритого виступу деяких груп проти уряду.

Як відомо, прем'єр-міністер і перший секретар ПОРП ген. Войцех Ярузельскі ще в травні назначив свого представника для зв'язків з Ватиканом в особі Єжи Куберского, який виконує тепер функцію директора урядової установи для міжконфесійних справ. Куберскі має також своє бюро в Римі, хоч формально Польща не має дипломатичних зв'язків з Ватиканом.

Виявили дискримінацію серед робітництва

Медісон, Виск. — Нещодавно опублікована дослідницька праця про Американську федерацію праці — Конґрес індустріяльних організацій (АФЛ-КІО), виявила певну дискримінацію проти чорних і жінок, — згідно з автором Гербертом Ґіллом, професором афро-американських студій та індустріяльних відносин в університеті Вискансин — в Медісоні, що поміщена в „Журналі міжгрупових відносин" у числі, що вийшло з друку в понеділок, 7-го червня. Ця дискримінація помічена професором і після об'єднання 15 років, відколи об'єдналися АФЛ з КІО. Це він побачив, студіюючі урядові документи і судові архіви про робітничий рух в Америці.

Праця Г. Ґілла має назву „Двадцять п'ять років після злиття", в ній він доводить, що декларативна політика інтеґрації є одне, а на практиці інше, що ту помічаються лише косметичні чи радше „стратегічні" поліпшення щодо меншин, а на ділі всі кольорові робітники і жіноцтво, мовляв, утримуються на низькоплатних роботах і не дістають легко підвищення по праці на кращі становища.

Цьому професорові, що до речі був колись крайовим директором робітничих справ у Крайовій Асоціяції для покращання долі кольорового населення, заперечив Билл Поллард, також чорний, теперішній директор департаменту цивільних прав АФЛ—КІО, закинувши, що Ґілл не хоче бачити виразних покращань у расових і меншинних стосунках у зорганізованому робітничому русі. Б. Поллард подає, що 13 директорів різних департаментів у АФЛ-КІО є чорні, і один чорний директор є в одному з семи відділів організації. З числа 101 юнії, що входять у склад Федерації, щоправда лиш одну очолює чорний, але багато льокальних юній (повне число їх - 44,700 всіх разом) очолюють чорні директори. Також екзекутивна рада АФЛ-КІО, яка складається з 35 членів, має двох чорних членів: мужчину і жінку. Крім згаданої негритянки до Ради належить одна біла жінка. Але в процентовому відношенні це небагато, бо насправді в загальній кількості всіх робітників, що охоплені Федерацією праці, — а їх є 15 мільйонів, — 23 відсотки становлять чорні робітники, а 29 відсотків — також „меншинна група" жіноцтво.

ПРЕЗИДЕНТ ПОВЕРНУВСЯ З УСПІШНОЇ ПОЇЗДКИ ПО ЕВРОПІ

Бонн, Західня Німеччина. — Після успішних виступів на вершинній економічній конференції у Версалі, відвідинах Ватикану та Англії, президент Роналд Реґен відвідав Західню Німеччину, де його оваційно вітали в парляменті, не зважаючи на те, що в тому самому часі відбулася масова антинуклеарна демонстрація. Після закінчення розмов з німецькими офіційними чинниками, Реґен взяв участь в конференції 16-ти представників НАТО, що зібралися у Бонні.

Виступаючи з довшою промовою в Бундестаґу, Президент запропонував зменшення збройних сил НАТО і країн Варшавського пакту в паритетному відношенні до 700,000 вояків.

Президент Реґен знову підкреслив в недвозначних словах рішучість і настанову ЗСА обстоювати свої зобов'язання відносно оборони Европи. Він зокрема сильно наголосив американські ґарантії в обороні Західньої Німеччини.

„Наші противники зробили б нерозважну помилку, коли б вони думали, що Америка може не додержуватись своїх оборонних зобов'язань, без огляду на великі зусилля, які мусіла б зробити Америка для оборони Европи", — твердив Реґен.

Згадуючи демонстрантів, президент Реґен сказав, що він вповні розуміє їх стурбовання питанням миру, підкреслюючи, що совєти мають куди більший атомовий арсенал ніж НАТО, але чомусь того ці демонстранти не добачують чи не хочуть бачити, тведив Реґен.

Президент Реґен відбув окремі розмови з президентом Західньої Німеччини Карлом Кастенсом і канцлером Гельмутом Шмідтом. Як відомо, соціял-демократична партія Шмідта має сильну групу лівих радикалів, які ведуть протиамериканську пропаґанду.

Виступаючи на пресовій конференції перед зібранням представників НАТО, генеральний секретар Йозеф Люнс сказав, що виступи президента Реґена в Европі були в цілості корисним для скристалізування політики Америки та для зміцнення НАТО.

У п'ятницю, 11-го червня, президент Реґен і його дружина Ненсі та члени делеґації повернулись до ЗСА, закінчивши цю назагал успішну подорож.

В Америці

ВЕЛИКІ РАСОВІ ЗАВОРУШЕННЯ В МАЯМІ, Флорида, в 1980 році нарешті докладно досліджені, і в понеділок, 7-го червня, Крайова комісія цивільних прав оголосила свій рапорт про них, чому вони сталися і що робити, щоб таких заворушень більше не було. Все це, мовляв, сталося, бо чорні тут „почувалися дуже ізольованими" та їм були недоступні або мало доступні відносно добрі посади, задовільні мешкання, можливості брати участь у політичному житті міста та недосконалі освітні справи. Тепер, два роки після заворушень, справи так само незадовільні. Хоч навколо розвивається бурхливе економічне життя, чорні мешканці в нього не включені, і це слід змінити, радить рапорт. В заворушеннях 1980 року загинуло 18 осіб.

ВОДА ДЛЯ ПИТТЯ В БАГАТЬОХ СІЛЬСЬКИХ районах по всій країні може бути не зовсім добра для здоров'я, згідно з дослідженням вод по країні, що було переведене нещодавно на розпорядження Конґресу. Дослідження ці, стосуючи крайові стандарти, виявили, що в 29 відсотках домів на провінції у позаміських селищах і фармах, у воді для пиття є достатня кількість бактерій; щоб становити евентуально загрозу здоров'ю мешканців. 25 відсотків мають небажано високий рівень живого срібла, 17 відсоків — олова, 17 відсотків — надмір елементу кадмію, і 14 відсотків мають забагато елементу селенію. Крайові стандарти не зобов'язують щоправда сільських незалежних водопровідних систем і тому тяжко з цим недоліком чи недоглядом урядовим аґенціям боротися.

У СЕРЕДУ, 9-ГО ЧЕРВНЯ Ц.Р., КОМІСІЯ публічної обслуги дозволила фірмі Кон Едісон підвищити оплату за природний газ. Згідно зі словами речника цієї Комісії Франсиса Ривета, — підвишка, яка пересічно підійде на 8,7 відсотка, правдоподібно зобов'язуватиме від наступного тижня. Для 793,000 консументів, які вживають газ до варення, підвишка виноситиме 1 доляр 50 центів місячно, а для 146,000 консументів, які вживають газ і для варення і до огрівання — платитимуть 14 долярів 25 центів місячно більше, — повідомив речник цієї Комісії. Він теж сказав, що підвишка, на яку дозволила їхня Комісія — дуже мала, але вона уможливить фірмі Кон Едісон покрити кошти зростаючих видатків.

У ЖУРНАЛІСТИЧНОМУ СВІТІ НАСТУПИЛА зміна, бо на місце головного редактора журналу „Нюзвік", 61-річного Лестера Берстіна, який вклав багато енерґії у працю цього журналу, прийшов його наслідник, 37-річний письменник Вілліям Д. Бройлс, мол. Його особа відома у зв'язку з його працею у редакції журналу „Тексас Мантлі", що, завдяки В. Бройлсові, став видатною журналістичною силою поміж періодиками в Тексасі. В цій же самій мірі В. Бройлс присвятив свою працю для Каліфорнійського журналу.

ПЛЯН ЕВАКУАЦІЇ МЕШКАНЦІВ МІСТА НЮ Йорку, — у випадку евентуальної нуклеарної атаки, — що його задумав перевести федеральний Уряд, Міська рада відкинула. Плян передбачував евакуацію мешканців цього міста в північні частини нюйоркського стейту. Деякі інші міста ЗСА теж відкинули подібні пляни, що їх пропонував федеральний Уряд.

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ ЗАКОРДОННИХ ЗВ'ЯЗКІВ відкинула резолюцію що була запропоновона республіканським сенатором з Іллиной і головою Комісії Чарлзом Персі щодо замороження нуклеарних совєтських і американських арсеналів. Натомість Комісія прийняла резолюцію відношенням голосів 11 до 4, в якій урґується Президента стриматися від зменшення продукції міжконтинентальної стратеґічної нуклеарної зброї на підставі договорів двох попередніх — САЛТ І й САЛТ II — до тих пір, поки й Совєтський Союз виявить відповідне зменшення.

ГУБЕРНАТОР СТЕЙТУ НЮ ЙОРК ГЮ КЕРІ наклав вето на законопроєкт про відновлення смертної кари в стейті. Це вже послідовно шостий рік, що губернатор ставить вето на цей законопроєкт, який, до речі, дозволив би суддям також на замінювання кари смерти в деяких випадках досмертним ув'язненням без випускання злочинців на поруки. Г. Кері назвав цей законопроєкт „морально неприємливим".

СИРІЯ І ІЗРАЇЛЬ ПОГОДИЛИСЯ НА ПЕРЕМИР'Я

Бейрут, Ливан. — Після обміну листами поміж президентом Америки Роналдом Реґеном і лідером СССР Леонідом Брежнєвим, де в своєму листі цей останній вимагав від Президента ЗСА вплинути на Ізраїль, щоб Ізраїль зупинив свою інвазію на Ливан, Ізраїль і Сирія, яка стала на захист Ливану, погодилися припинити воєнні дії, в п'ятницю вранці, 11-го червня.

Перед оголошенням перемир'я Ізраїль ще збомбардував південну частину Бейруту, де розташовані головні центри Палестинської Визвольної Організації. Сирія також узалежнювала стримування воєнних дій зі свого боку від повного вицофання військ Ізраїля з Ливану, але потім прийшла згода на припинення воєнних дій і з Дамаску.

На рішення Ізраїля перервати його дуже успішні дії вплинуло і те, що державний секретар ЗСА Алексaндер Гейґ, який перебував у п'ятницю в Бонні, Західня Німеччина, разом з Президентом, відмовився полетіти до Єрусалиму на запрошення прем'єр-міністра Менахема Беґіна, висловивши цим незадоволення Америки способом, яким Ізраїль вирішив полагоджувати справу тероризму палестинців, заатакувавши сусідню державу.

У Европі, де відбулася восьма економічна конференція семи держав вільного Заходу і конференція 16-ти держав НАТО серед всіх урядів держав учасників росло незадоволення діями цієї малої, але бойової держави на Близькому Сході.

У світі

АРҐЕНТИНСЬКІ БОМБАРДУВАЛЬНИКИ заатакували на відкритому морі три британські воєнні кораблі, пошкодивши принаймні три з них. Арґентинські військові джерела твердять, що британці зазнали великих втрат, але британське командування пізніше заявило, що під час цієї атаки загинуло тільки п'ять осіб, а 11 були легко поранені. Кораблі не затонули і їх тепер намагаються привести до порядку у прибережному порті. Арґентинські атаки на британські кораблі посилились після наказу прем'єр-міністра Марґарет Тачер, щоб британські війська якнайскорше зайняли місто Стенлі, бо й так іншого виходу немає, після відкинення британської пропозиції про капітуляцію арґентинців.

БРАЗИЛІЙСЬКИЙ ПАСАЖИРСЬКИЙ ЛІТАК, на покладі якого знаходилось 137 осіб, зачепивши вершок гори, загорівся і всі особи на літаку загинули на місці випадку. Речник летунської лінії ВАСП заявив, що літак перелітаючи гори Серра да Пакатуба, недалеко місцевости Форталеза, попав у дощову бурю і мряку і капітан літака стратив на хвилину орієнтацію лету. Покищо не опубліковано листи пасажирів, але речники летунської компанії заявили, що основну масу становили бразилійські бизнесмени, які верталися з текстильної виставки у Сан Паульо.

ФРАНЦУЗЬКА ПОЛІЦІЯ, ОЗБРОЇВШИСЬ В СУДОВІ дозволи, перевела обшуки у 21 центрах приналежних до Об'єднаної Церкви пастора Сан Мунґ Муна, сконфіскувала масу літератури і на короткий час придержала 60 осіб. Ця не дуже то популярна „операція" була проведена на вимогу повітового судді, у якого поскаржились родичі, що члени релігійної групи Муна силою притримують їхіх дітей. Вимога судді і поліційна акція викликала мішану реакцію в пресі, в більшості неґативну до поведінки поліції, хоч, як відомо, вона діяла на зарядження суду.

РЕЧНИКИ ЕЛЬ САЛЬВАДОРУ ЗАПЕРЕЧИЛИ пропаґандивні твердження марксистів, що урядове військо, розшукуючи партизанські частини, вбиває також цивільне населення, навіть жінок і дітей. Полковник Домінґо Монтерроса, командант більшої військової частини, яка останньо провела успішні операції проти марксистів на півночі країни, заявив кореспондентам, що в акціях було вбито 135 осіб, а не 600, як твердять марксисти, і що цивільні особи були вбиті тільки припадково у перестрілці з партизанами. Речники армії признaлися, що марксисти все ще тримають у своїх руках місто Перґвін, розташоване 75 миль від Сан Сальвадору, і половину північної провінції Моразан. Вони однак заповіли зміцнену урядову офензиву проти марксистів вже в недалекому майбутньому з метою витиснути партизан за кордон.

ҐЕНЕРАЛ ЕФРАЇН РІОС МОНТ РОЗВ'ЯЗАВ тричленну урядуючу військову хунту у Ґватемалі і заповів, що він від тепер виконуватиме сам функцію президента країни і головнокомандуючого ґватемальською армією. Монт сперся у своєй акції на корпус молодих старшин, які 23-го березня ц.р. допомогли хунті перебрати владу в країні і відсунути від влади правих екстремістів, ген. Горацio Мальдонадо Шада і полк. Франсіско Ґордільйо. У виступі по радіо ген. Монт заповів, що він старатиметься привернути лад і порядок в Ґватемалі і поборюватиме корупцію.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРАТОР ВЕЛИКОЇ Британії поінформував кореспондентів, що службовці Скотлянд Ярду притримали двох кубинців на летовищі Ґатвік у Лондоні, запідозріваючи їх у шпигунстві для комуністичної Куби. При обшуках виказалось, що 28-річний Люїз Фернандез і 21-річний Антоніо Санчез привезли до Англії зі собою різні презицні апарати, бомбові годинники й інші небезпечні речі. Прокуратор Майкел Райт заявив, що названі кубинці, або шпигуни, або терористи, в кожному разі вони не приїхали до Великої Британії зі шляхетними намірами, а з окремим завданням свого уряду.

ПРЕЗИДЕНТ АРҐЕНТИНИ І ГОЛОВА арґентинської хунти ген. Леопольдо Ґальтієрі закликав населення країни підтримувати уряд у його зма[illegible] з „британським агресором". Вигля[illegible] політичні спостерігачі, що хунта намагається заохотити арґентинців, щоб вони напередодні приїзду Папи Івана Павла II до Буенос Айресу, публічно виявляли свою волю і свій протест, втягаючи тим самим Папу у політичну гру, хоч ватиканські чинники на початку цього тижня виразно і недвозначно заявляли, що відвідини Папи матимуть тільки релігійний характер, бо Ватикан не бажає безпосередньо вміщуватись у політичні, а тим більше у воєнні конфлікти між державами.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — $1.00. Make chek or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to: "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ місячно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P O Box 346 Jersey City N J 07303

Культура в політиці

Політична культура розвивалась впарі з культурою товариською. Одна з другою найтісніше пов'язана. Навіть у середньовіччі, для якого питоменним було здичіння з його „равбріттерами" і „фавстрехтом" — правом п'ястука, — кристалізувалися водночас лицарські звичаї з джентлменством супроти противника на турнірах. Поминаючи безскрупульний імперіялізм з часу мандрівки народів — існував неписаний закон, що війну треба попереджати ультиматумум і щойно після того формально „виповідати" війну противникові. Так було ще за Першої світової війни, коли Австро-Угорщина — після вбивства архикнязя Франца Фердинанда і його дружини в Сараєво 28-го червня 1914 року поставила ультимат, а після відкинення його Сербією — прийшло формальне виповідження війни. І тільки Гітлер започаткував варварський звичай — обкидав міста у Польщі 1-го вересня 1939 року бомбами, ввівши у воєнну стратегію чинник несподіваного заскакування противника.

Большевицька революція і методи правління російського комунізму у внутрішній і закордонній політиці довели до здичіння обичаїв. Навіть за доби Джінґіс-хана не було такої брутальности, як вона настала за авторитарної доби російського большевизму, німецького гітлеризму чи за таких самовладних диктаторів, як Іді Амін в Уґанді, Муаммар Каддафі в Лівії, чи й диктаторський вождь теократичного Ірану аятолла Руболлах Хомейні. І тому на тлі того загального здичіння особливо яскраво відрізняються акти політичної культури, які таки не скрізь і не зовсім перевелися.

Британська королева Єлисавета II, привітала Папу Івана Павла II при вході до Бакінґгемського палацу, а Папа, прощаючись з нею, сказав „Хай Господь благословить вашого сина", — натякнувши на приявність молодшого сина Єлисавети Ендрю на Фальклѧндському воєнному фронті. Наступник британського престолу Чарлз взяв участь у Богослужбі, що її відправив Папа. Британський міністер оборони Джан Нотт, звітуючи в палаті громад про стан воєнних дій за Фальклѧндські острови, висловився з похвалою про „відвагу і хоробрість" арґентинських вояків. У ході теперішньої подорожі президента Роналда Реґена по Західній Европі — на кожному кроці проявляється тамошня висока політична культура, якої ні трохи не поменшує факт існування поважного критицизму на адресу політики Реґена в ділянках зброєння, фінансів і торгівлі.

Від ступеня особистої і політичної культури залежить вся атмосфера в суспільстві, в народі, в державі. Ми є тепер свідками завзятої боротьби між американським президентом і Конґресом за бюджет. Це окрема тема, але тут варто звернути на те увагу, що хоч це вже наче традиція в історії З'єднаних Стейтів — суперництво між Білим Домом і Капітолем, — між виконною і законодатною владою в Америці, проте це суперництво ніколи не порушило канонів політичної і товариської культури. Президент Реґен уже кількакратно на своїх пресових конференціях чи у своїх радіопромовах до народу закинув демократичній більшості в Палаті Репрезентантів „демагогію". Але водночас і він і його найближчі співробітники раз-у-раз підкреслюють потребу остаточного схвалення бюджету на найближчий фінансовий рік — за обопільною згодою, компромісово, з підкреслюванням, що бюджет — це не справа Президента, Уряду чи Конґресу, а народу і держави.

Шукання спільного, того, що єднає а не розділює, розмежовування малого від великого, відкидування геть персонального у користь громадського і національного — це познаки політичної культури. І коли ми всі, українські люди, мріємо, щоби засісти в сім'ї вольній новій, то мусимо шанувати і плекати політичну культуру, без якої не може існувати нарід, що чваниться своїм 1,000-літнім християнізмом.

У ЗВ'ЯЗКУ З ВОЄННИМИ ПОДІЯМИ НА Близькому Сході речники Арабської Ліґи заповіли спеціяльну нараду їхніх міністрів закордонних справ і оборони, які відбудуть поспішну сесію на вимогу Ливану для обговорення ізраїльської інвазії і обміркування стратегії у зв'язку з поширенням війни на Сирію. Рада Арабської Ліґи, хоч не має екзекутивної влади, але натомість може винести далекойдучі й зобов'язуючі членські країни рішення, якщо йдеться про війну в Ливані, тимбільше, що політичну і моральну підтримку вона матиме у цьому відношенні від Москви й інших комуністичних країн Східньої Европи, — кажуть політичні спостерігачі. Крім того, численні арабські делеґації в ОН незадоволені ветом, що його наклала на резолюцію Ради Безпеки ОН амбасадор ЗСА до цієї організації Джін Киркпатрик. Представники Ливану, Савдійської Арабії й інших країн, які перестерігають, що в результаті цієї війни можуть дуже послабнути впливи Америки на Близькому Сході, а натомість скріпитись впливи Москви.

Іван Кейван

СВІТОВА ВИСТАВКА УКРАЇНСЬКОГО ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Канадсько — Українська Мистецька Фундація (КУ—МФ) у Торонто під патронатом Ради для справ Культури при СКВУ, що її очолює відомий мистецтвознавець д-р Богдан Стебельський, рішилась влаштувати Світову Виставку Українського Образотворчого Мистецтва у вересні ц. р. у Ґалерії КУМФ в Торонто, Канада.

Як відомо нашій спільноті в діяспорі, КУМФ під кермою фундатора й директора Михайла Шафранюка на протязі довгих років відіграє передову ролю в українському мистецькому житті. Досі влаштувала десятки виставок українського мистецтва у своїй ґалерії й широко популяризує твори наших мистців, отже блискучо сповняє своє завдання. Тому слід нам між українцями й сподіватися, що й Світова Виставка Українського Образотворчого Мистецтва, що запланована на вересень ц. р. повинна увінчатися повним успіхом.

Хоч Виставка Українського Мистецтва, що відбулася в Детройті, ЗСА в 1960 році теж мала деякий характер світової; в ній брали участь 77 мистців з 226-ма експонатами й залишила по собі виразні сліди творчих змагань українських мистців, не була повністю ретроспективною, бо не обіймала творів мистців усієї нашої діяспори, з різних причин. Проте цьогорічна Світова Виставка має куди ширші аспірації бо Виставковий комітет КУМФ, що його репрезентують М. Шафранюк — президент, Л. Козак — секретар і д-р С. Яр. Кальба — координатор проєкту вислали безліч запрошень до наших видатніших мистців не тільки в Канаді, ЗСА але й Европі: до Франції, Німеччини, Італії й Швайцарії, й до інших країн українського поселення: Арґентини, Венесуелі й Австралії, отже прийняв на себе дуже тяжкі обов'язки. Без найменшого сумніву, кожен запрошений мистець візьме участь двома своїми найкращими творами з різних ділянок образотворчости: малярства, графіки й скульптури, щоб заманіфестувати наші творчі досягнення у діяспорі. Селекційний комітет під кермою відомого й заслуженого мистця та мистецтвознавця Святослава Гординського докладе всіх зусиль, щоб на Світову Виставку попали найвартісніші з мистецького аспекту твори, не зважаючи на їх стилі, напрямки й техніки виконання, щоб Світова Виставка Українського Образотворчого Мистецтва була справжнім тріюмфом нашої духовости поза межами Батьківщини.

Хоча в останніх десятиріччях плеяда наших мистців значно прорідилася, бо кільканадцять мистців старшої ґенерації, між ними декілька світової міри, відійшли у „кращий світ", проте здобула кращі позиції в українському й чужинецькому мистецтві середня ґенерація й почала свій дебют наймолодша ґенерація, яка здобула солідну мистецьку освіту в різних мистецьких школах країн свого народження й поселення батьків. Ця ґенерація найчисленніша і вона зміцнить творчий потенціял українського мистецтва в діяспорі.

Коли уважливо розглянути різні галузі й ділянки української культури в нашій діяспорі, слід заявити, що під оглядом кількости і якости, образотворчі мистці займають передове місце: десятки передових мистців старшої та середньої ґенерації і понад сотня молодих адептів мистецтва, які виявляють непересічні таланти й подають великі надії на майбутнє. Цей велетенський творчий потенціял слід нам сконцентрувати у Світовій Виставці, що матиме вирішальне й далекосягле значення. Тому обов'язком кожного нашого мистця — взяти участь своїми творами в цій Виставці: щоб заманіфестувати перед нашою спільнотою високим досягненням нашого мистецтва в розсіянні й показати їх чужинцям, бо образотворче мистецтво, це „idioma universal" — загальнолюдська мова, що промовляє до чужинця, необізнайомленого з українською проблемою, далеко переконливіше, ніж десятки всяких резолюцій чи протестів (на жаль, переважно партійних і групових), що ми державно зріла нація з давно виробленою культурою та що наша культура різна від російської.

Світова Виставка Українського Образотворчого Мистецтва буде передусім конфронтацією із совєтським мистецтвом. Вона буде наглядним доказом, що українські мистці у вільному світі мають необмежене поле для себевияву, що можуть виявлятися у всіх стилях, напрямках та в різній тематиці, без всяких „указів" чи „постанов". Що українські мистці в демократичних країнах не творять під поліційним баґнетом, що площі виставок не заорюють бульдозерами, не засилають мистців до концтаборів та „психушок" і не практикують скритовбивства, як це діється в т. зв. УССР.

Відомо нам, що в під'яремній Україні є велика кількість талановитих мистців і не один з них міг би дійняти навіть світової слави, на жаль, їхні творчі

(Закінчення на стор. 3)

З МОГО ВІКНА
Іванна Савицька

Мільйонери

Золото найцінніший, найдорожчий метал, міждержавна валюта, мрія багатіїв і бідних, вершок туземного успіху, бо золото — це багатство, добробут, гроші. Правда, бувають виімки, бувають люди, які вартість життя міряють іншими мірами.

Коли ще недавно унція отого золота сягала на біржі зеніту, — на Заході Америки урухомлено давнозабуту копальню, присипану порохом і камінням, бо може знову вдасться якомусь щасливцеві відшукати „золоту жилку".

Треба розбити п'ять тонн каміння, щоб найти унцію золота. В деяких копальнях на Заході 1,500 тонн отих каменюк копали кожного дня у пошуках щастя.

В Америці живе 520,000 мільйонерів. Вас здивує, що багатий стейт Тексас стоїть аж на третьому місці, 21,000 мільйонерів живе в ньому.

Друге місце, якщо мова про заможних людей, займає тепер Каліфорнія (33,000), а перше місце в категорії мільйонерів припадає на стейт Ню Йорк.

— Ця статистика не дуже то точна, — сказала людина, якій я читала оті відомості з одного свіжого видання.

Ця людина сиділа у фотелі з перев'язаним (покищо) оком, яке щасливо операційним шляхом позбулося сліпоти-катаракти.

— Я бачу, я знову зможу читати, бачити світ, людей і природу, я маю здоровий зір — я мільйонер!

І ми погодились, що стейт Ню Йорк має 50,000 і одного більше мільйонера.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Концерт на пошану Владики Митрополита Мстислава

У рамках величних святкувань з нагоди сорокріччя єпископства Первоієрарха Української Православної Церкви в ЗСА і діяспорі Блаженнішого Владики Митрополита, в суботу, 15-го травня ц. р., відбувся урочистий концерт у великій залі новозбудованого Дому Української Культури в православному Осередку в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж., де заповнили залю понад вісімсот глядачів, що з'їхалися на це велике свято з усіх кінців Америки і Канади.

Багату програму святкового концерту відкрив коротким словом голова Ювілейного комітету і голова Консисторії УПЦ протопресвітер о. Степан Біляк, який зупинився на окремих моментах з життя Ювілята Митрополита Мстислава, вказуючи на його велику прозорливість і організаційний хист та успіхи в церковній і громадсько-політичній діяльності. Своє слово протопресвітер С. Біляк закінчив побажанням, щоб Господь нагородив „передового і мятежного церковного і світського діяча Митрополита міцним здоров'ям, і благословив його на дальші великі успіхи перемагати зло, творячи добро".

Організатори святкового концерту з різних музичних жанрів сплели прегарне мереживо програми, що складалася з інструментальних і вокальних творів української і европейської клясики, пісень і романсів сучасних українських композиторів та народних пісень.

Великою вокальною майстерністю відзначились співаки, учасники концерту. Сильним, чудового тембру голосом, як завжди, полонила слухачів меццо-сопрано Рената Бабак, колишня співачка Львівської опери і „Большого" театру в Москві. З великим успіхом виступив соліст Метрополітальної опери в Ню Йорку бас-баритон Андрій Добрянський. Бездоганно відбувся виступ інструментального тріо „Калина" у складі: Галина Стрілець (скрипка), Нестор Цибрівський (віольончеля) і Тома Гриньків (фортепіяно). Філядельфійський чоловічий хор „Прометей" під диригентурою Михайла Длябоги був справжньою насолодою для слухачів. В концерті взяв також участь скрипаль Рафаїл Венке. Солістам акомпаньював Тома Гриньків, а хорові „Прометей" піяністка Ірина Пелех.

Першу частину Концерту відкрив бас-баритон Андрій Добрянський, який чудово виконав композицію „Минають дні" (слова Т. Шевченка, музика М. Лисенка), „За байраком Байрак" (слова Т. Шевченка, муз. С. Людкевича) і „Псалом 94" (слова Т. Шевченка, музика В. Барвінського).

Інструментальне тріо „Калина" виконало відомий твір композитора Віктора Косенка „Клясичне тріо". Музиканти технічно добре, з відчуттям — то насиченого носталгією, то мажорно-оптимістичним настроєм відтворили традиційно-український мелос твору В. Косенка, хоч дуже тяжкого з технічного боку і навіть „модерного" дещо, а звідси деяка холодність сприймання залею. Тому в майбутньому музикантам слід брати під увагу цей момент і не „надуживати" часом: виконання протягом сорока п'яти хвилин!

Захоплення слухачів викликала меццо-сопрано Рената Бабак, феноменально виконавши „Молитву" з опери „Запорожець за Дунаєм" С. Гулака-Артемовського. Свіжістю і неповторністю виконання співачка спонукала публіку поновому глибоко відчути над-

(Закінчення на стор. 3)

Лада Горлиця

ФАНТАСТИКА ЧИ ФАКТИ?

Докія Гуменна, „Небесний Змій", фантастична повість на тлі праісторії, Науково-Дослідне Товариство Української Термінології, Ню Йорк, 1982, стор. 272.

Кажуть, що Докія Гуменна одержима „причепливою ідеєю" — любов'ю до минулого нашої Землі, до старожитностей України, записаних у знаходищах наших пам'яток, цим разом — у камінній книзі. Ні, це не причеплива ідея, це — жива любов до свого народу, яка спонукує вишукувати одробини слідів про давність роду і народу. Любов незрадлива, що не дивлячись на „перекори й перешкоди", змушує її видати оце вже четверту, казково оформлену, з яскраво виявленим умозорним сюжетом, на тему „минулого, яке пливе в прийдешнє".

Останній її твір — „Небесний Змій". У ньому авторка подає в кінематичній формі мистецько окреслені здобутки досліджень археологічних зарисів, у найвидатнішому заповіднику пам'яток епохи раннього металу, Кам'яній Могилі.

Авторка використовує ідею „машини часу" та „летючих тіл", щоб змалювати розвиток нашої плянети в добу кам'яну та на початку бронзи, до п'ять тисяч літ перед нами. Тисячі сторінок наукових досліджень різними мовами переглянула вона, шукаючи мовного коріння, що єднає між собою різні народи нашого часу, тягне нитку мовного спорідснення від дня, коли людина перестає бути в своїй уяві звірем (вовками, турами тощо), а усвідомлює свою людську цінність-відмінність.

„Силою думки" висилає вона експедицію „ґостей із космосу", що вивчає розвиток плянети Землі. Серед землян вибирає на героя повісти хлопчика Яра, який „хоче все знати, скрізь побувати, все побачити"... Віддає його під опіку дослідника з експедиції, Твастра, істоти вищого типу, здатного міняти форму відповідно до конкретної потреби.

Розповідаючи про вислідди з досліджень на конференції, авторка (в особі Адіті) висвітлює окремі періоди розвитку на певних теренах Землі (найбільше на теренах між Дніпром та Доном). Перед конференцією в часи дискусій, розгортаються на екрані події у землян. Таким чином читач перебуває у живому зв'язку з дослідниками і дістає змогу самому додумати висловлені репліки.

Через свої блукання із Твастром Яр довідується про розвиток життя різних племен, що пішли з однієї землі, від однієї матері— Дани (це вони зберігають у своїх леґендах), про життя своїх „непот"-родичів, які (ще від „звіринного періоду") розійшлися по плянеті, розвинулися кожне окремо та овіяли своїх предків леґендою, створивши з них богів.

Перед очима читача проходить розвиток хліборобства на Правобережжі Дніпра, скотарства — на Лівобережжі. Скотарі, освоївши коня, скорочують відстань між племенами, запановують над хліборобами і зливаються з ними, утворюючи нові народи, із щораз вищою культурою.

З цього вилущується плідне зерно повісти: перемагає переможений. Твастро каже: „...прокляття Гепати. Вона пророкує, що ці гетинаїзники будуть забуті навіки-вічні, а її нарід, лювілі, ота скромна й працьовита селянська верства, яка несе на своїх плечах усі тягарі, принижена, завойована, визискувана усякими зарозумілими панкусами — ця упосліджена верства ніколи не зникне. Бо вона тримається своєї землі, хоч які важкі іспити чигають... Питання поставлене гостро, ясно, руба. Хто? Вічний кочовик, визискувач, користолюбець...а чи прив'язаний до землі осілий простолюдець, що терпить усякі лиха від загарбника, не йде нікого загарбувати, але своєї землі не кидає. Хто вічний?

А може треба поставити питання інакше? Хто перемагає? Завойовник чи завойований? Бо завойовник потахає у загарбнику, губиться і розпливається у завойованому народі."

• • •

В ході повісти авторка кидає Яра в життя інших племен, серед інших вірувань і обрядів. Робить його жертвою тих обрядів і... чудесним чином рятує його від небезпеки... Знання поволі (хоч і притемнені) нагромаджуються йому в голові. Космічний час відмінний від земного (одна година дорівнює століттю земного часу) і Яр раз-у-раз, опиняючись на Землі, не впізнає оточення, минули ж бо сторіччя. Він потрапляє в конфлікти, впадає у зневіру — чи потрібне його життя, його знання... Зневіра зникає, змінюється під впливом Твастрового відкриття йому про „силу думки", переходить у радісну певність, що все придасться для майбутнього.

Провівши Яра через п'ятсот років земного життя, Твастро лишає його на Землі вже мудрим дідом, який хоче записати „в Сварагорі" свій досвід для майбутніх...

—

У вступі-поясненні задуму, авторка закликає письменників написати „не один роман" про Кам'яну Могилу, саме пропонуючи „перший скромний внесок". І хоч який „скромний" він, а читається з неослабним зацікавленням до самого кінця. Книжка багатоілюстрована і надзвичайно чепурно оформлена.

Проф. Омелян Пріцак

НА ПОРОЗІ ДРУГОГО ТИСЯЧОЛІТТЯ

(Святочна промова на бенкеті 30-ої Конвенції Українського Народного Союзу в Рочестері, Н. Й., 27-го травня 1982 року).

III

Але, коли ми хочемо здобути автомашину ми не співаємо в церкві „Боже нам а в т о подай" і не чекаємо на чудо. Ми прямо закочуємо рукави і беремося з усім запалом і серйозністю до діла. Спроваджуємо проспекти, відвідуємо автомашинні склепи та майдани, вибираємо марку, колір, опони і т.д., і т.д. Крім того: з одної сторони студіюємо ціни, а з другої — обраховуємо наші грошові можливості. І тільки після відповідної підготови, зробивши докладний іспит своєї фінансової совісти, — нарешті купуємо авто.

З того бачимо, що ми ставимося до справи купівлі авта куди серйозніше чим до основної проблеми буття нашої нації — до нашої національної єдности.

Якщо ми дійсно доросли до громадської зрілости, ми також і тут закотили б рукави, і так як у справах купівлі авта, ми мали б студіювати що таке єдність, яка її ціна, чим і як її культурні народи осягають, і вивчивши проблематику слідували б за прикладом тих розумних народів.

Бо тут треба ясно сказати і підкреслити, що єдність сама не родиться, і вона не паде з неба, також Бог її нікому не подає, хто сам не прикладає рук до справи. До неї, єдности — як до усіх виявів вищої культури, як, наприклад, до симфонічної музики, треба спочатку себе примусити і вперто працювати над її здобуттям. Треба привчати настирливо своє духове вухо до звуків єдности, вчитися від тих, хто її має, і їх наслідувати. При тому не треба нам аж дуже далеко шукати за прикладом. Якщо б тільки ми хотіли вчитися. Чому ми, що живемо від років у Північній Америці, не хочемо навчитися від своїх господарів, або від жидів, — які все таки є майстрами компромісу, власне бази громадської єдности.

Бож компроміс базується на зосередженні уваги на суть, основу справи (наприклад, добро всієї нації) а не на своє себелюбство, неоправдані амбіції, особисті або групові вигоди.

Високоповажані пані й панове! Використаймо наш грядучий тисячолітній ювілей. Візьмім себе дійсно в руки, доконаймо чину гідного тисячолітнього ювілею, задивуймо увесь світ. Здобудьмо нарешті українську національну громадську єдність!

IV

Усі еміґранти до Північної Америки, а зокрема їхні діти, находяться під дуже сильним тиском, пресією асиміляції, не плянованої і накидуваної державою, але ще гірше — добровільної. Є народи, наприклад, німці, для яких немає життєвої потреби припинювати темпа природної асиміляції. Їх батьківщина, культура, мова, етнічні притаманності — все те забезпечене.

Німеччина може легко обійтися без американських еміґрантів німецького походження.

В іншій ситуації находимось ми, більшість яких переїхали до Америки після Першої або Другої світових війн як політичні еміґранти. Наш край ще потребує нашої допомоги. Ми мусимо тут творити великі українські культурні, наукові і суспільні вартості, яких наші брати там, у краю, творити не можуть. Оті вартості будуть променювати і проникати по законах осмози до них, та дадуть їм силу і снагу не тільки пережити як етнічний колектив, але як свідома нація, що цінить і зберігає свою політичну національну, культуру і мовну ідентичність, а також свою людську і національну гідність. Не знаю як довго, але принаймні ще три, а то й чотири українські покоління мусимо зберегти в Америці. Бо при теперішніх засобах техніки для натиску і примусу, спеціяльно у тоталітарних режимах — є небезпека, що українська нація в Україні загине. Вже раз у минулому було так, що „на Руси не стало Руси".

Але: Україна не сміє вмерти!
Україна має жити!
Україна мусить жити!

Щоб жити треба мати забезпечені майбутні покоління, треба, визволивши себе від ярма минулого, мати перспективу вперед. Щоб іти вперед треба дивитися не на зад а вперед! Найвищий час нам творити візію майбутнього.

Значить у той критичний час уся наша дія в Америці повинна бути спрямована не на т.зв. репрезентацію, так зв. велику політику, а на здобування терену, на мобілізації українського потенціялу, щоб рятувати українську націю перед її загибіллю. Треба проголосити і пляново зреалізувати найважливіший хрестоносний похід українства в Америці — похід за здобуття найціннішої її твердині — нового українського покоління, нашого майбутнього, нашої молоді. (Ми ж бо не сміємо забрати українство зі собою до гробу!). Дванадцята година вже близько!

Коли ми вступали у перше тисячоліття, ми ще не мали жадного досвіду спільноти вищого типу. Ми були диконевинні, не ми керували долею, а вона нами. Тепер, коли ми вже на порозі другого українського тисячоліття — ситуація цілком інша. Ми вже пройшли великий кусок часу, отже ми повинні б на базі діялектики досвіду минулого і потреб майбутнього виробити собі ясний плян успішної дії (на неуспішну у нас вже немає часу!).

У такій критичній годині, тисячолітня перспектива нам допоможе. Треба нам таки кінець-кінцем примусити творити візію вперед, візію майбутнього тисячоліття (або принаймні XXI століття), а не плентатися в полонці погляду назад.

Повторюю: усі справи минулого тисячоліття, все одне чи то була битва, на ріці Калки (1223), чи полтава (1708), чи дії соціялістів, гетьманців, УНР-івців часу Визвольних Змагань 1917-1929 років, чи врешті трагічні наші тридцяті, сорокові і п'ятдесяті роки — це вже усе історія. Усі ті діла треба нарешті залишити історикам, хай їх вони цілком точно але холодно досліджують, щоб ми могли з тих дій нашого першого тисячоліття учитися, а не взаємно себе обвинувачувати, витрачати сили, час і гроші, енерґію на боротьбу з примарами та вітряками минулого.

Але нам ще треба побороти нашу ненаситну жадобу влади та панування вже тут на еміґрації, ілюзії задля якої ми затроюємо себе гашишем своєї удалости і слави. При тому ми забуваємо, що нація це не тільки ми, живі „вибрані" одиниці, а спільнота всіх нас, при тому із мертвими та що найважливіше — із ще „ненародженими"!

(Закінчення на стор. 4)

МОСКВА ПОГОДИЛАСЯ ВИДАТИ ВІЗИ ДЛЯ дружини і сина відомого совєтського шахіста втікача Віктора Корчного. Белла Корчной заявила кореспондентам, що вона вже повідомила свого мужа у Швайцарії про отримання візи для себе і 23-річного сина Ігора і що вкінці червня ц.р. вони плянують прибути на Захід. Раніші старання Віктора Корчного не були успішними і совєтські еміграційні власті звичайно мовчали на його листи і прохання.

Нова програма викладів УВУ

(в.я.) З хвилини відновлення авдиторного навчання в Українському Вільному Університеті в академічному році 1965-66 з'являється кожнорічно дбайливо підготовлена програма викладів („Індекс лекціонум"). Саме перед черговим літнім семестром розіслано до всіх заінтересованих, в тому числі й до редакцій пресових органів, черговий 17-ий у серії випуск із багатим змістом, який цікавить зокрема студентів та курсантів. Їх насамперед цікавлять роди навчань та дати поодиноких курсів, а саме:

семестри для градуантів для осягнення ступеня маґістра чи доктората на двох факультетах:

а) Філософічному із підвідділами: мовно-літературним, історично-географічним, філософічно-психологічно-педагогічним та соціологічно-культурологічним;

б) правничо-суспільно-економічнім із підвідділами: права, економії та суспільно-політичних наук.

Обидва семестри починаються 1-го липня й виклади триватимуть до 31-го серпня.

У біжучому семестрі передбачені наступні курси:

високошкільний літній Курс Українознавства тритижневий, від 26-го липня до 13-го серпня. В зв'язку із 60-

60-літтям ЦЕСУС він присвячений ролі і дії українського студентства на широкому фоні значення української науки у відродженні національної свідомости із підкресленням значення змагання за українські високі школи. В курсі зможуть взяти участь і учні вищих гімназійних кляс.

Педагогічний курс, 4-тижневий, від 26-го липня до 20-го серпня для учителів доповняльних шкіл українознавства й для двомовних шкіл в Канаді. Для учителів, які схочуть продовжувати студії на семестрах, зараховується два курси за один семестр, якщо вони вислухають всі виклади, закінчать всі семінари та складуть передбачені іспити.

Мовні—інтенсивні—курси, тритижневі, від 26-го липня до 13-го серпня, по три години денно із додатковими вправами й задачами: а) початковий курс української мови при будь-якій кількості учасників; курс німецької мови (за зголошенням щонайменше 10 учасників); курси слов'янської культури й цивілізації чи теж (до вибору) історії Східньої Европи в рамках „Поїздки стежками батьків по Европі."

Крім точної програми викладів, в „Індексі" подано коротку довідку про історію УВУ, як теж про умови прийняття та систему навчання й умови здобуття дипломів.

Повні списки членів професорської колеґії УВУ попереджені поданням складу академічного самоуправління УВУ—ректорату, деканатів, контрольних органів, академічного суду, керівництва трьох делеґатур (у ЗСА, Канаді й Франції) та актуальних адміністративних органів (секретаріяту, управи бібліотеки, інститутів). Самі списки докладно документують актуальний стан колеґії: із загального числа—92—професорів, доцентів, викладачів та асистентів чинними є на філософічному факультеті 56, на факультеті права й суспільно-економічних наук—30, а шість старших професорів звільнено від викладів, але вони приймають участь у голосуваннях.

Габілітованих професорів доцентів та професорів гостей є під цю пору активних 63 членів Збору, а інші 23 належать до негабілітованих співробітників (викладачі, асистенти та лектори). Чужинців є в професорському складі 9, тобто 10,5 відсотків (4 німці, три чехи, один ізраїльтян та один в'єтнамець).

У додатку подано в Індексі ще список 9-ох міжнародних довідників, в яких є інформації про УВУ із зазначенням статусу приватного університету з академічними правами. З цих довідників, з міжнародного погляду, найважливіший англомовний „Ворлд оф Лирнінг", де довідка про УВУ є 10 раз. Окремо подано рішення визнання УВУ на підставі нового баварського закону з відкликом на дати й число аґреґації.

„Індекс" подає повну бібліографію видань УВУ, що з'являються в 13-ох різних серіях. Бібліографія, як і увесь „Індекс", тримовна: (текст українсько-німецько англійський).

До друку „Індекс" оформив секретаріят філософічного факультету. „Індекс" висилається бажаючим безкоштовно. Замовляти на адресу: Ukrainishe Freie Universität, Pienzenauerstr. 15, D-8000 Munchen—80, Bundesrepublik Deutschland West Germany).

Концерт...

(Продовження зі стор. 2)

хненну одухотвореність і палкий патріотизм, якими наснажені слова і музика цієї перлини української музичної клясики. Чи не вперше на українсько-американській сцені прозвучав романс композитора О. Білаша на слова Лесі Українки „Горить моє серце". Досі ми чули цей вірш Лесі у поєднанні з музикою композитора Я. Лопатинського, яка, на мою думку, дуже слабша від композиції Білаша, сучасного українського композитора, який зумів засобами музики передати траґізм долі людини, що горить святим вогнем страждань за недолю рідної землі. Всі ці нюанси Р. Бабак блискуче донесла до слухача. Але найбільше браво у першій частині концерту співачка дістала за виконання „славнозвісного „Алілуя" Моцарта.

Багатогранно представив своє хорове вміння „Прометей" під мистецьким керівництвом М. Длябоги. Виступ хору виконанням „Славня Природи" Людвиґа ван Бетговена і „Вихваляю ім'я Бога мойого" Дмитра Бортнянськогог засвідчив бездоганне володіння мистецтвом співу, повнозвучне, чітке голосоведення, високу культуру звукотворення.

• • •

Відкрив другу частину Концерту А. Добрянський, з великою душевною теплотою і винятковою виразністю, виконавши романс „Дихають тихо акації ніжні", М. Стеценка. Ми звикли, що співаки, виконуючи арію Богдана з опери К. Данькевича „Богдан Хмельницький", прагнуть полонити авдиторію могутністю звучання перших фраз, іншими словами — форсують. У виконанні нашого співака ця арія прозвучала м'яко, з великою щирістю, красивим звуком і виразно, за що його слухачі нагородили захопленими оплесками.

Скрипаль Рафаїл Венке з великим ентузіязмом грав „Скерцо" Й. Брамса, „Думу" Я. Степового і „Вступ і Рондо Капрічіозо" Сен-Санса.

Урочисто-велично виконала Р. Бабак присвячену столиці України золотоверхому Києву пісню „Величальну" сучасного українського композитора Ю. Шамо. Проте найкращою у репертуарі співачки була арія Леонори з опери Дж. Верді „Сила долі". Виконуючи на Концерті коронну арію Леонори „Миру, миру, Боже, дай мені миру", Р. Бабак тримала слухачів у постійній напрузі тонкими нюансами переживання, чудовою дикцією, повноцінним звучанням низьких і високих нот, вишуканих „піяніссімо" і „форте". Враження від співу було потрясаюче.

Добре прозвучала у виконанні Р. Бабак і А. Добрянського улюблені дуети „Коли розлучаються двоє" (М. Лисенка) і „Ми підем, де трави похилі (П. Майбороди).

Органічно вплелися в програму Концерту насичені ностальгією пісні „Карпати", музика І. Шамо соліст І. Павлічка, і „Плотогони", музика А. Кос-Анатольського, соліст І. Кушнір, у виконанні хору „Прометей". Особливо успішно хор виконав сповнену глибоко-патріотичними почуттями до рідного краю, композицію М. Длябоги „Моя любов" (солісти О. Татунчак і І. Кушнір). Слухачі не пускали хор із сцени і спонукали його виконати „на біс" бравурно — пісню „Грай, бандуро".

Зворушений докраю Ювілят — Митрополит Мстислав двічі дякував організаторам і виконавцям Концерту та усім учасникам свята. Митрополит Мстислав підкреслив особливо, що Дім Української Культури є здобутком усіх українців, а тому нестиме світло рідної культури і мистецтва у майбутнє для наступних поколінь. Із великим почуттям любови до Владики солісти, хор і всі присутні на святковому Концерті проспівали Владиці, Первоієрархові УПЦеркви, врочисте і радісне — „Многії літа!"

Володимир Шостак

КОНЦЕРТ З НАГОДИ 30-РІЧЧЯ УМІ

Ірвінґтон, Н.Дж. — В неділю, 13-го червня ц.р., о год. 5-ій по полудні тут в залі Українського Народного Дому, при 140 Проспект авеню, відбудеться, заходами Українського Музачного Інституту - Відділ в Ірвінґтоні, концерт з нагоди 30-річчя УМІ. У першій частині програми українські фортепіянові твори його учителів-композиторів: В. Безкоровайного, В.Грудина З. Лиська, І. Недільського, А.Омельського, Ю. Оранського, І.Поваличека, Р. Савицького, І.Соневицького і М. Фоменка. Виконавці — 14 учнів кляси Г.Клим.

Лідія Базарко...

(Продовження зі стор. 1)

сового плянування, техніки управління (менеджерства) і компюторів.

Л.Базарко починає приготування певної стратегії аналізою зовнішніх чинників, включаючи також вивчення можливої ривалізації-конкуренції. Вона вдоволена з праці у фірмі, яка свідомо плянує структуру дослідів, що дає нагоду таким людям, як вона, вчитися, і брати поважну відповідальність на себе.

Приготування таких аналітичних звітів, до речі, забирає багато часу, залежно від обставин і можливостей. „Ми мусимо бути певними, — каже Л. Базарко, — що зворот зисків покриє наші інвестиції. Тому, подаючи совісну дослідчу аналізу, я почуваю себе відповідальною за критичні рішення, які впливають на будучність фірми".

Лідія Базарко здобула глибоке знання практикою в хемії, що дає їй технічний ґрунт і досвід у її відповідальній праці.

Л. Базарко є дочкою бл. п. д-ра Миколи Хиляка і Дарії Хиляк, які колись мешкали в Джерзі Сиrі, Н.Дж. Вона є дружиною д-ра Володимира Базарка, адвоката, учителя математики в коледжі в Клівленді, відомого громадського діяча. Д-р В. Базарко — син мґра Івана і Наталії Базарків з Ню Йорку. Володимир і Лідія Базарки та їхні сини Андрій і Юрій є членами Українського Народного Союзу.

Світова...

(Продовження зі стор. 2)

крила обрізані. Приковані до режимного воза, тобто московсько-большевицького, наші мистці мусять славословити „старшого брата", творити на теми „Возз'єднання України з Росією", „Навіки разом", зображувати всяких „вождів революції", до речі — московських імперіялістів і т. п., оплюгавлювати свої найсвятіші національні почуття. Жорстокі окупанти не тільки приневолюють наших мистців прославляти своїх ворогів, але й любити їх, тобто оформлюють мистця, як справжнього раба, а справжнім рабом може бути тільки той, хто захвалює свої кайдани. Коли мистець у вільному світі втішається необмеженою творчою ініціятивою й, наприклад, українське мистецтво в діяспорі багате й різноманітне своєю мовою, мистець в т. зв. УССР — це режимний урядовець, що приневолений слухняно сповнювати директиви „генеральної лінії" компартії, вірніше — йти по лінії русифікації рідного народу. Тому мистецтво у формі совєтського „соцреалізму" стандартне й безособове, а твори мистців мають характер наче механічної продукції ремісничого артілю, не зважаючи на часто могутні їхні таланти.

Тому ми мусимо протиставити совєтському мистецтву твори наших мистців у діяспорі на Світовій Виставці Українського Образотворчого Мистецтва, у вересні 1982 року. Беручи до уваги великий творчий потенціял мистців усього вільного світу, слід сподіватися, що ця Виставка сповнить блискуче своє високе завдання та що наші мистці докладуть всіх зусиль для відзначення цієї знаменної дати.

ДИРЕКТОР ФБІ ВІЛЛІЯМ ВЕБСТЕР ЗАЯВИВ 9-го червня, що високий дорадник президента Роналда Реґена, Фред Ф.Філдінґ, в січні 1981 р. радив ФБІ, не продовжувати перепитування Реймонда Дж. Донована, теперішнього секретаря праці в уряді Р.Реґена, щодо його евентуальних зв'язків із злочинним світом. Р.Донован, однак, заперечив, що він давав ФБІ поради як і чи переводити дослідження цього або будь-яких інших випадків. На пресовій конференції 9-го червня Р.Донован заявив, що у зв'язклу з відсутністю „підсилюючих доказів" щодо здогадної незаконної діяльности Р.Донована, він, Ф.Філдінґ, лише сказав, що „переслухування секретаря праці є безцільним".

Йде наполеглива...

(Закінчення зі стор. 1)

грам; і Оксана і Петро Бокали. П.Бокало буде комендантом табору Пластприяту на ЮМПЗ.

Програми тих таборів будуть мати різноманітну і цікаву програму з тим, що учасники зможуть брати участь у ділянках, які їх цікавлять.

Субота — програми в окремих таборах;

неділя — вечором — культура і мистецтво Скитів — прозірки і пояснення;

понеділок — рано — дискусія — мета Пласту на 2,000 рік;

пополудні — прогулька до Шейкер музею;

вечором — українські фільми;

вівторок — пополудні — дискусія — поміч громадян з-поза Пласту у виховній праці;

вечором — дискусія — місце української мови в Пласті;

У вівторок рівнож відбудуться прогульки в околиці та поїздка до недалекого озера;

середа — рано — спортові змагання між таборами, теренівка;

вечором — фільм Довженка „Звенигора", „Українці в Бразилії";

четвер — цілоденна прогулька до околиць Леннокс та Стокбридж;

вечором на оселі — фільм Паражанова „Тіні забутих предків";

п'ятниця — пополудні — дискусія — сучасний рух опору в Україні;

вечором — вогники;

субота і неділя — участь у загальній програмі Зустрічі.

Програми тих таборів дорослих будуть докладніше обговорені на сходинах Організаційної комісії, які відбудуться в неділю, 13-го червня.

Рівнож на тих сходинах буде звіт голови комісії придбання фондів, Марти Данилюк, яка є рівнож виховною референткою Головної Управи СУА. Тому що кошти відбуття Зустрічі великі, комісія для придбання фондів працює посилено над тим, щоби допомогти оплатити хоч частинно такі видатки, як покриття побуту на Зустрічі пластунів з Австралії, Европи та Арґентини, автобусів які повезуть юнацтво на прогульки в гори Адірондакс тощо.

На сходини дня 2-го травня прибули теж адв. Роман Гуглевич, який передав $1,000 на покриття коштів від кредитівки „Самопоміч" в Ню Йорку і заявив що ця установа постійно дає на українські цілі і все прихильно ставиться до українських молодечих організацій; і пл. сен. Володимир Слиж, який повідомив, що пластовий курінь „Орден Хрестоносців" жертвує $1,000 на покриття одного автобуса, який мав би везти юнацтво на прогульки в Адірондакс.

Адреса Організаційної комісії: Plast Jamboree, Plast Inc., 140 2nd Ave., New York, N.Y. 10003.

На порозі...

(Продовження зі стор. 2)

Тому треба нам з усією рішучістю взяти — повторюю, — ставку на молодь, на нову українську ґенерацію тих ще національно „ненароджених" українців, від яких залежатиме якою Україна і українство буде в майбутньому. Треба докласти усіх зусиль, щоб та нова Україна була творча, велика і гідна другого тисячоліття. Треба тим молодим людям відкрити їхню епохальну ролю в українському творчому процесі, заохотити їх їхньою історичною ролею. Але для того треба плекати в тих молодих українських людей етику, чесність у відношенні до себе й інших, ставити інтереси нації понад партійні і групові, любов і запал до творчої праці, лицарську відвагу, жертвенність для великої ідеї, почуття відповідальности за свої поступки.

Треба дуже обдумано виховувати майбутніх керманичів українського життя, зосереджувати увагу на — талановитих, остерігатись при тому самозакоханих кар'єристів та тупих амбіціонерів. Але заразом треба здобути для того майбутнього золотого скарбу нації відповідну матеріяльну базу й умови для праці та дії.

V

Конвенція Українського Народного Союзу — це дуже поважне тіло, це своєрідна намістка громадського парляменту.

Український Народний Союз, що своєю вже майже столітньою жертвенною працею для всього українського народу в Америці (а не тільки для своїх членів) здобув собі заслужено загальне признання, повинен перебрати громадську ініціятиву в наступній преважливій справі. Треба б вилонити з кіл церковних, науковців, професіоналістів, фінансистів та громадських діячів високоавторитетне уповноважене тіло у складі п'яти осіб, яке творило б постійну комісію для спеціяльних завдань.

При підборі людей ніяк не можна б керуватися партійними чи груповими критеріями, а вибрати найкращих чолових людей провідної громадської інтеґральности, здібних і охочих до конструктивної праці.

Така комісія мала б подвійне завдання.

Поперше, вона повинна б подбати про те, щоб протягом не довше чим одного року був встановлений фахівцями приблизний інвентар українського стану посідання у Північній Америці — люди і майно.

Подруге, комісія установила б пріоритети потреб, маючи в першу чергу на увазі основну проблему: збереження українства на майбутнє, цебто здобуття нового українського покоління та піднесення української культурної та суспільної творчости. Рекомендації такої постійної комісії повинні б мати зобов'язуючий характер, признаний усім зорганізованим українським громадянством, а реалізувались би в міру фінансових можливостей.

• • •

Дозвольте мені тепер закінчити перелицюванням заклику генерала Наполеона Бонапарте перед вирішальним боєм під пірамідами в Єгипті у 1798 році.

Шановні Делеґати Тридцятої Конвенції Українського Народного Союзу. Пам'ятайте, що друге українське тисячоліття глядить на вас !

„Самопоміч" у Чикаґо переможно закінчила 1981 рік

Погідливе недільне пополудне спокусливо манило у простір, одначе, вітер, підхопивши кроки, здецидовано спрямував їх в точно означеному керунку. Ціль — великий жовтий будинок — осідок СУМА у Чикаґо, де у великій залі відбувалися Загальні збори каси „Самопоміч".

Я тут вперше, цікавить мене кооперативна громада, її справи, її праця. На годину 4-ту по полудні 28-го березня заповіджений початок, але, взявши до уваги стереотипну „пунктуальність" земляків, гадаю, що ще багато часу, не поспішаю. При вході на залю — мила несподіванка. Збори розпочалися точно в 4-ій год. Працівники Каси швидко і справно справджують моє членство, вже одержую картку — право голосування. Огортаю поглядом залю — повна. За президіяльним столом — члени Управи.

Слухаю я, і слухає уважно повна заля присутніх рівний поважний голос про працю, "ведену згідно з законом і статутом, спрямовану на найкраще служіння членам, громаді". Він говорить про осягнення, про дружню співпрацю з іншими організаціями, інституціями, а особливо церквами, бо „українська церква і українська кооперація — це міцні філяри українського духа в діяспорі."

З дальших слів виникає, що всупереч несприятливим економічно-господарським умовинам у країні каса „Самопоміч" не має жадних ознак застою, а навпаки, виразний, безперервний ріст нашої установи, яка виявила себе дуже життєздатною й осягнула найбільший ріст в оборотовому капіталі - понад 6 мільйонів дол.; виплата дивідендів членам осягнула суму 3,138,291 дол. У сфері „гонорів", які стрінули „Самопоміч" після останньої державної контролі — це висока оцінка праці, і окреме відзначення дир. Омеляна Плешкевича.

Потім присутні вислухали інформації про ріст установи не тільки вгору, але й вширш (дослівно) — недавно „Самопоміч" набула від спортивного Товариства „Леви" частину їхнього і сусідського будинку для розбудови і удогіднення послуг. — „Запитаєте, в чому таємниця успіхів", — звертається промовець до присутніх. — Відповідаю, у вас, наших членах, що прийняли світлу ідею кооперації — всі для одного, один для всіх! — Наша мета ясна — морально і матеріяльно допомагати членам, громаді підносити добробут, скріплювати господарську базу, яка є необхідна для будь-якої національної чи громадської дії.

Велика заслуга у розбудові установи молодих працівників ентузіястів на чолі з екзекутивним директором Богданом Ватралем, який своїм професійним знанням зумів здобути пошану поміж своїми і добре ім'я в американському кооперативному світі. Заслужене признання належиться всьому проводові Кооперативи за доцільне, примінене до обставин, відповідальне ведення установи.

Всім членам особлива подяка за довір'я. „Каса „Самопоміч" - це ваш Банк, в якому з повним довір'ям можете полагоджувати всі свої справи", — слова президента викликують щирий ентузіязм на залі. Витворюється симпатичний, приємний настрій. Сипнулись привітання від різних організацій, від покревних інституцій, від суспільних та громадських організацій. Серед них вирізнилося привітання інж. Дмитра Григорчука, екзекутивного голови Централі Українських Кооператив Америки (ЦУКА), який привітав Касу „Самопоміч", як окремо діючу фінансову одиницю, і як одну з найміцніших кілець великого вже ланцюга українських кооператив, яких на терені ЗСА вже 35. В коротких словах Д. Григорчук поділився з присутніми враженнями і спостереженнями з відбутих зборів, на яких, з рації своєї функції, брав участь. Він був мило вражений великою фреквенцією на тих зборах — в Ню Йорку було присутніх понад 400 осіб, в Дітройті — на зборах коло 350 осіб.

Бурхливе привітання зготовила заля довголітньому кооператорові директорові Омелянові Плешкевичеві, голові Української Світової Кооперативної Ради (УСКР), який представив Кооперацію ще на ширшій площині, в інших частинах світу. Коротко затримався на Австралії, яка під оглядом членства (50 відсотків українців !) повинна служити за приклад в інших країнах.

У великому контрасті до всіх кооператив знаходиться Кооперація в Арґентині, яка з великим трудом бориkається з труднощами і якщо витримує, то тільки завдяки дуже відданій, жертвенній праці арґентинських друзів кооператорів. В світлі некорисних, економічних натисків в господарці, тим більше імпозантний чикаґівський феномен — понад 6 мільйонів долярів зросту.

В загальному, крім всесторонніх щоденних услуг, які „Самопоміч" уділяє своїм членам, на чільне місце вибираються такі осягнення: поміч в будові трьох нових церков і в перебудові чотирьох існуючих — уділено позичок на суму 2,826,000 дол.; уділювання студентам позичок на час студій. На день 31-го грудня 1981 року з позичок скористали 324 студенти на суму 1,195,553 дол., при чому в 1981 році 110 студентів вже закінчили студії, почали сплачувати своє заборгування вже як самостійно працюючі професіонали. Сума ця становить півмільйона долярів. Поміч купцям і промисловцям — позички на суму коло 14 мільйонів дол., і позички на коло 3 мільйонів дол. на розбудову мотелярського осередку в Висконсен Делс. Поміч лікарям і ветеринарам на будову лікарень на суму коло двох мільйонів дол. Позички молодіжним і іншим організаціям на суму коло 600,000 дол. В загальному видано позичок на суму 108 мільйонів дол., які дали ощадностей щонайменше один відсоток, тобто один мільйон долярів. Тепло і сердечно прийняли присутні звіт екзекутивного директора Богдана Ватраля. Він молода людина, народжена на чужині, зумів дбайливо опрацювати і в гарний спосіб (українською мовою) з'ясувати найбільш суттєві справи „Самопомочі". Легкий акцент і вимова ще більше підкреслювали його, напевно, наполегливу, працю в підготовці цієї промови. Вимова цифр зі звідомлення Ватраля найкраще потверджує добре господарювання фінансами. І так за 1981 рік Каса зросла на 6,142, 507 дол. і закінчила рік капіталом в сумі 39,209, 106 дол.. В 1981 році Каса „Самопоміч" виплатила 3,138,291 дол. як дивіденди, 50 відсотків більше ніж у 1980 році. Прибутки в 1981 році винесли (брутто) 4,126,478 дол.; резерва і нерозділений прибуток зріс до 207,661 дол.

Все пробігало дуже справно і скоро — перевибір нової Управи майже при не зміненому складі; заля апробувала продовження такого способу праці.

Я чомусь сподівалася більш сильнішої реакції на представлені звіти. Всупереч моєму особистому „недоситу" дискусійної виміни думок, я вийшла зі зборів підбудована враженням спільних зусиль, гармонійної координації всіх кооперативних звен, які є рушійною силою у постійних намаганнях творити сильну, об'єднану матеріяльну підставу, яка необхідна в суспільно-національній структурі.

Ірена Камінська

Конференція у Сорбонні, присвячена Лесі Українці

Проф. О. Драй-Хмара Ашер

Проф. Борис Глинський

Український Вільний Університет і університет Сорбони в днях 23-го та 24-го квітня 1982 року влаштували у Сорбонні в Парижі конференцію французькою мовою, присвячену Лесі Українці.

Вранці 23-го квітня у залі Сорбонни „Буржак" (де звичайно захищаються докторські тези) почалася перша сесія цієї надзвичайної конференції. Відкрив конференцію і виголосив вступне слово професор з порівняльної літератури на Сорбонні Мішель Кабот. Безпосередньо за ним слідувала доповідь проф. Аркадія Жуковського на тему: „Леся Українка та національний український рух". Проф. Жуковський накреслив чотири етапи, які відрізняють культурну і політичну активність Лесі Українки, та які утотожнюються з періодами її літературної творчости. Другою доповіддю була доповідь д-ра Володимира Косика на тему „Леся Українка та її епоха". Д-р Косик змалював епоху, в якій жила Леся Українка (1871-1913 рр.) і яка була тяжкою епохою для українців (Емський указ -1876). Через страшні російські репресії в східній Україні наукове і літературне життя концентрувалося в Галичині. Наступна доповідь д-ра Митровича охоплювала філософічні аспекти творів Лесі Українки. Базуючи свою доповідь на темах, уживаних Лесею Українкою в її творах, д-р Митрович підкреслив многогранність і скомплікованість світогляду Лесі Українки на переломі XIX століття. Останньою доповіддю цієї сесії була доповідь д-ра Богдана Феденка. Д-р Феденко базував свою доповідь на рідкісних публікаціях і зумів відтворити політичні зацікавлення Лесі Українки та накреслити вплив соціял-демократичної групи на політичну українську думку. Жвавою дискусією, пов'язаною з політичним світоглядом Лесі Українки, закінчилася перша сесія.

По полудні другу сесію конференції відкрив проф. зі Сорбонни Жак Морел. У своїй доповіді проф. Морел, розглядаючи на тлі донжуанівського міту драматичну поему Лесі Українки „Камінний господар" зауважив, що філософічні студії цієї драматичної поеми, де відчувається іноді пророчі нотки, уможливлюють нове зрозуміння донжуанівського міту.

Другою доповіддю цієї сесії була доповідь ректора УВУ проф. Володимира Яніва. З великою ерудицією і почуттям проф. Янів порушив ті інтимні людські відносини в „Лісовій пісні", які переплелися магічною красою у цьому шедеврі її поетичних драм. Наступну доповідь прочитав проф. Ігор Качуровський. Автор цієї доповіді згадав те найцікавіше, що залишила Леся Українка у своїй літературній спадщині. Підкресливши оригінальність її драматичних поем, проф. Качуровський, окреслив літературні шедеври поетки на тлі всесвітньої літератури.

Доповідь проф. Богдана Куропася „Плеяда в творах лесі Українки" вказала, що впливи французької літератури відіграли значну ролю у формуванні поетки. Вона шукала нових поетичних форм, нових ритмів і рим, які збагатили українську літературу і зблизили її зі західньоевропейською літературою. Тема останньої доповіді у другій сесії „Спротив проти деспотизму в працях Віктора Гюґо і Лесі Українки" належала проф. Романові Жилавому. Ця порівняльна праця вказала, що Леся Українка так само, як і французький поет, боролася за право людини, за свободу індивідуальну і національну. Деспотизм Наполеона III викликав у В. Гюґо те саме обурення, яке зустрічаємо і в творах Лесі Українки супроти російських царів. Дискусія після доповіді закрила другу сесію конференції.

Третя й остання конференція відбулася в суботу вранці, 24-го квітня. Заля була переповнена людьми. Це прийшли переважно українці з Франції, щоб відсвяткувати закінчення цієї конференції.

Першою доповіддю третьої сесії була доповідь проф. Оксани Ашер. Говорячи про українське літературне відродження 1920-их років на Великій Україні. Вона підкреслила велике значення критики київських неоклясиків — Миколи Зерова, Павла Филиповича і зокрема Михайла Драй-Хмари, які дали нове освітлення і зрозуміння літературній спадщині Л. Українки.

Потім доповідав проф. Борис Глинський на тему — „Леся Українка та французька література її доби". Ця студія вказала на зацікавлення та впливи західньоевропейської, а особливо французької літератури у Лесі Українки, та на індивідуальне тлумачення постаті жінки українською поеткою в порівнянні з французькою літературою.

Д-р Ольга Вітошинська, аналізуючи деякі твори Лесі Українки, мала на увазі тему „Конфлікти поколінь у Лесі Українки". Д-р Вітошинська вказала, що конфлікти у Лесі Українки не завжди виникали у зв'язку з віком тих чи інших людей, анії з епохи, в якій жили ці люди. Так, письменниця Буковини Ольга Кобилянська і поет національний Тарас Шевченко були ближчими Лесі Українці, ніж покоління її часу на Великій Україні.

Кінцевою доповіддю третьої сесії була доповідь професора музикознавства Аристида Вирсти. Його цікаві музичні ілюстрації народних українських пісень і дум, в яких так кохалася Леся Українка, прозвучали урочистим акордом на конференції, присвяченій нашій улюбленій поетці.

Опісля короткої дискусії останнє слово та закриття конференції належало ректорові УВУ в Мюнхені проф. В. Яневу. Після закінчення конференції випили шампанське та закусили тортами, які спекли українки в Франції. Все це сприяло створенню інтимної атмосфери, що зближує людей.

Науковцям із ЗСА пощастило взяти участь у цій важливій для українців конференції завдяки фінансовій допомозі Фундації УВУ. Треба подякувати також університетові Сорбонни, який оплатив видатки готелю в Парижі.

Н.Н.